

Nederlandse Mededingingsautoriteit
NMa

Mededingingswet

Oktober 2009

De Mededingingswet stelt regels ten aanzien van:

- kartels;
- misbruik van een economische machtspositie;
- concentraties van ondernemingen.

Deze brochure bevat algemene informatie over de Mededingingswet. De volledige wettekst is te vinden op www.nmanet.nl.

Aan de brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Inhoudsopgave

Voorwoord

1 De Mededingingswet

2 Kartelverbod

3 Verbod op misbruik van een economische machtspositie

4 Concentratietoezicht

5 Handhaving van de wet

6 Algemene informatie

VOORWOORD

Concurrentie (ofwel mededinging) bevordert de dynamiek van de economie.

Afspraken of gedragingen die de concurrentie beperken, verstoren deze dynamiek. De Mededingingswet geeft een impuls aan het bedrijfsleven doordat onderlinge concurrentie wordt aangescherpt. In de Mededingingswet staat dat afspraken en gedragingen die de concurrentie beperken niet zijn toegestaan, evenmin als misbruik van een economische machtspositie. Ook worden concentraties van bedrijven (fusies, overnames en bepaalde joint ventures) met een gezamenlijke omzet boven een bepaalde grens vooraf getoetst.

De Europese Commissie waakt al jaren over een eerlijke concurrentie op de Europese markt. De lidstaten zelf houden toezicht op de concurrentie binnen de eigen grenzen. De Nederlandse wetgeving sluit nauw aan bij de mededingingsregels in het EG-verdrag.

De Mededingingswet bevat uitzonderingen op de hoofdregels. Niet elke afspraak die de concurrentie beperkt, is verboden en niet elke fusie hoeft te worden gemeld. Dit blijkt uit de vrijstellingen en de omzeldrempels die in de Mededingingswet zijn opgenomen.

Deze brochure bevat algemene informatie over de Mededingingswet en de praktische consequenties ervan. Over het kartelverbod, misbruik van een economische machtspositie en het toezicht op concentraties van ondernemingen zijn aparte brochures verkrijgbaar die meer in detail op die onderwerpen ingaan.

1 DE MEDEDINGINGSWET

Wat verbiedt de Mededingingswet?

De Mededingingswet verbiedt:

- kartels (artikel 6);
- misbruik van een economische machtspositie (art 24);
- concentraties van ondernemingen zonder voorafgaande melding (art 27 en 34).

De Mededingingswet is alleen van toepassing als de bewuste gedraging, kort gezegd, een effect kan hebben op Nederlands grondgebied. Ondernemingen dienen er echter rekening mee te houden dat ook de Europese mededingingswetgeving van toepassing kan zijn op activiteiten op de Nederlandse markt.

In Nederland zijn ook de Europese mededingingsregels van toepassing. Vaak zijn gedragingen die in strijd zijn met de Mededingingswet tevens in strijd met de Europese mededingingsregels. De Nederlandse en Europese mededingingsregels zijn nagenoeg gelijklopend. Als een gedraging in strijd is met zowel de Mededingingswet als het Europese mededingingsregels dan kan de Europese Commissie als handhaver optreden in plaats van de NMa. Dat hoeft echter niet. De NMa heeft ook de bevoegdheid de Europese mededingingsregels toe te passen in Nederland.

Een onderneming die de Mededingingswet overtreedt kan daarvoor beboet worden. Ook kan de NMa in dat geval persoonlijke boetes opleggen aan bepaalde personen die bij de ondernemingsgedraging betrokken zijn geweest.

Voor wie geldt de Mededingingswet?

De Mededingingswet geldt voor alle ondernemingen en verenigingen van ondernemers die actief zijn op de Nederlandse markt. De Mededingingswet is in beginsel op alle sectoren van de economie van toepassing. Bepalend voor het van toepassing zijn van de Mededingingswet is dat economische activiteiten worden uitgevoerd. Vrije beroepsbeoefenaren zijn ook ondernemingen. Overheidsinstellingen kunnen soms ook ondernemingen zijn. De overheid mengt zich op velerlei manieren in de economie. Deze activiteiten hebben niet altijd iets te maken met de Mededingingswet. Op de website staat een themadossier overheid. Hierin wordt uiteengezet in welke gevallen u niet en in welke gevallen u mogelijk wel bij de NMa terecht kunt met klachten over het beperken van de mededinging door de overheid.

De NMa kan ook persoonlijke boetes opleggen aan natuurlijke personen die betrokken zijn of waren bij een ondernemingsgedraging die in strijd is met de Mededingingswet. Het moet dan gaan om mensen die zijn aan te merken als zogenaamde "feitelijk leidinggever" of "opdrachtgever" met betrekking tot de ondernemingsgedraging.

Van "opdracht geven" kan sprake zijn als de persoon aan een ander persoon een uitdrukkelijke opdracht geeft om de ondernemingsgedraging te verrichten.

Van "feitelijk leidinggeven" kan sprake zijn als de persoon maatregelen achterwege laat ter voorkoming van de ondernemingsgedraging, hoewel de persoon daartoe bevoegd en redelijkerwijs gehouden was, en daarmee bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat de ondernemingsgedraging zich zal voordoen.

Wie handhaaft de Mededingingswet?

Het toezicht op naleving van de Mededingingswet en de uitvoering van de taken die uit de wet voortvloeien zijn opgedragen aan de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa).

De werking van de Mededingingswet is niet beperkt tot overtreders ervan. Indien u als bedrijf of als consument hinder ondervindt van ondernemingen die de Mededingingswet overtreden, dan kunt u een klacht indienen bij de NMa. In hoofdstuk 5 leest u hier meer over.

Daarnaast kunt u bij vermeende overtredingen van de Mededingingswet de civiele rechter inschakelen, bijvoorbeeld door middel van het instellen van een actie uit onrechtmatige daad. Bij een actie uit onrechtmatige daad kan schadevergoeding worden geëist. De rechter is namelijk ook bevoegd om de Mededingingswet toe te passen.

2 KARTELVERBOD

Kartels zijn overeenkomsten tussen ondernemingen, besluiten van ondernemersverenigingen of onderling afgestemde gedragingen die de concurrentie op (een deel van) de markt beperken. Kartelafspraken zijn verboden. Het kartelverbod richt zich niet tegen samenwerking tussen ondernemingen als zodanig, maar de samenwerking mag er niet toe leiden dat de concurrentie wordt beperkt.

Het kartelverbod betreft dus alleen afspraken die de concurrentie beperken. Concurrentiebeperkende afspraken kunnen betrekking hebben op uiteenlopende aspecten van het commerciële beleid van ondernemingen zoals: het vaststellen van prijzen, het verdelen van markten of voorzieningsbronnen, leveringscondities en beperking van productie of afzet. Soms worden kartelafspraken gemaakt via aanbestedingsafspraken.

Het kartelverbod is van toepassing op alle concurrentiebeperkende afspraken: schriftelijk én mondeling, horizontaal én verticaal. Een horizontale afspraak is een afspraak tussen ondernemingen die potentiële of daadwerkelijke concurrenten van elkaar zijn. Een verticale afspraak is een afspraak tussen ondernemingen die actief zijn op verschillende niveaus in de productie- en distributiekolom (bijvoorbeeld een afspraak tussen een afnemer en een leverancier).

Het kartelverbod is ook van toepassing wanneer ondernemers hun marktgedrag op elkaar afstemmen zonder dat daar uitdrukkelijk afspraken over zijn gemaakt. Wel is contact vereist gevolgd door parallel gedrag op de markt. De term afspraken duidt hierna tevens op dergelijk onderling afgestemd gedrag.

Uitzonderingen op het verbod

Het kartelverbod is niet van toepassing als er sprake is van een:

- bagatel
- wettelijke uitzondering
- groepsvrijstelling;

Bagatel: ondergrens (artikel 7 Mededingingswet)

Het kartelverbod is in zijn geheel niet van toepassing op een afspraak als:

Ofwel:

- ten hoogste acht ondernemingen bij de afspraak zijn betrokken; en
- de totale gezamenlijke omzet van de ondernemingen €5,5 miljoen bedraagt (als de ondernemingen in hoofdzaak goederen produceren) of de totale gezamenlijke omzet van de ondernemingen €1,1 miljoen bedraagt (als de ondernemingen niet in hoofdzaak goederen produceren).

Ofwel:

- het een horizontale afspraak betreft en het gezamenlijke marktaandeel van de betrokken ondernemingen ten hoogste 5% is; en
- de totale gezamenlijke omzet van de bij de afspraak betrokken ondernemingen € 40 miljoen bedraagt.

Rechtstreeks werkende wettelijke uitzondering (artikel 6 lid 3 Mededingingswet)

Afspraken tussen ondernemingen en zelfs concurrentiebeperkende afspraken tussen ondernemingen, kunnen een positieve bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling. Een onderneming die zich beroept op de uitzondering moet aantonen dat de concurrentiebeperkende afspraak voldoet aan de volgende vier voorwaarden:

1. de afspraak moet bijdragen tot verbetering van de productie of distributie dan wel een technische/economische vooruitgang opleveren;
2. de voordelen die voortvloeien uit de afspraken moeten voor een redelijk deel ten goede komen aan de gebruikers;
3. de concurrentie mag niet verder worden beperkt dan strikt noodzakelijk is; en
4. er moet in de markt voldoende concurrentie overblijven.

Ondernemingen dienen zelf te onderzoeken of de wettelijke uitzondering van toepassing is op hun afspraken. Voorheen was het mogelijk om afspraken ter ontheffing voor te leggen aan de mededingingsautoriteiten. Die mogelijkheid bestaat evenwel niet meer. U kunt uw plannen of afspraken dus niet ter goedkeuring aan de NMa voorleggen. Op afspraken die tot doel hebben de concurrentie te beperken, zoals bijvoorbeeld prijsafspraken of marktverdelingsafspraken, is de uitzondering in de praktijk nooit van toepassing.

Groepsvrijstellingen

De Nederlandse en Europese wetgever hebben voorts de wettelijke uitzondering onder bepaalde voorwaarden van toepassing verklaard op bepaalde categorieën afspraken. De Minister van Economische Zaken heeft twee generieke vrijstellingen van het kartelverbod verleend voor:

- bepaalde afspraken binnen samenwerkingsverbanden in de detailhandel; en
- branchebeschermingsovereenkomsten inzake winkelcentra.

Een derde generieke vrijstelling, te weten de vrijstelling van combinatieovereenkomsten die verband houden met aanbestedingen, is per 1 januari 2009 vervallen. De vrijstelling is vervangen door beleidsregels van de Minister van Economische Zaken. Deze zijn in werking getreden op 1 oktober 2009 en zijn te raadplegen op de website van de NMa (www.nmanet.nl).

Daarnaast gelden EG-groepsvrijstellingsverordeningen voor:

- technologieoverdracht;
- verticale overeenkomsten;
- specialisatie, onderzoek en ontwikkeling; en
- afspraken in bepaalde specifieke sectoren zoals motorvoertuigen, scheepvaart, luchtvaart en verzekeringen.

Diensten van algemeen economisch belang

De Mededingingswet kent ook een gedeeltelijke vrijstelling voor ondernemingen die zijn belast met een taak van algemeen economisch belang. Deze ondernemingen zijn vrijgesteld van het kartelverbod voor zover het verbod de uitoefening van die taak verhindert.

Meer informatie

Voor meer informatie over de groepsvrijstellingen kunt u de speciale brochure over het kartelverbod doornemen. In de brochures 'Beleid inzake verticale overeenkomsten' vindt u nadere informatie over de mogelijkheden en

beperkingen die de Mededingingswet stelt aan distributieovereenkomsten. In de brochure 'Richtsnoeren samenwerking bedrijven' kunt u deze informatie vinden over verschillende soorten samenwerkingsovereenkomsten.

3 VERBOD OP MISBRUIK VAN ECONOMISCHE MACHTSPOSITIE

Een onderneming met een economische machtspositie is in staat zich in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen ten opzichte van haar concurrenten, leveranciers, afnemers of de eindgebruikers. Daarom gelden voor zo'n onderneming strengere regels dan voor een onderneming zonder economische machtspositie. Dat is nodig om de belangen te beschermen van nog aanwezige concurrenten, leveranciers, afnemers en eindgebruikers. Het hebben van een economische machtspositie is niet verboden. In de Mededingingswet staat alleen dat ondernemingen met zo'n positie daarvan geen misbruik mogen maken.

Wanneer heeft een onderneming een economische machtspositie?

Als eerste stap moet worden vastgesteld om welke markt het gaat. Een markt is het gebied waarbinnen de concurrentie tussen aanbieders van gelijkwaardige producten plaatsvindt. Iedere markt wordt dus bepaald door het geografische gebied en door het soort product. Zowel de relevante geografische markt als de relevante productmarkt moeten daarom worden afgebakend.

De relevante productmarkt bestaat uit alle goederen en/of diensten die – op grond van hun kenmerken, prijzen en het gebruik waarvoor zij zijn bestemd – door de afnemer als onderling verwisselbaar of substitueerbaar worden beschouwd.

De relevante geografische markt is het gebied waarbinnen ondernemingen goederen en/of diensten vragen en aanbieden, waarbinnen de concurrentievoorwaarden gelijkwaardig zijn én duidelijk afwijken van die van aangrenzende gebieden. De relevante markt moet ten minste gedeeltelijk in Nederland liggen, anders zijn de Nederlandse mededingingsregels niet van toepassing. Van iedere onderneming kan zo worden bepaald op welke markt(en) zij actief is. Bijvoorbeeld: de markt voor levensverzekeringen in Nederland of de markt voor bakkerijproducten op Schiermonnikoog.

Als de relevante markt eenmaal is afgebakend, dan moet als tweede stap worden nagegaan of de onderneming of ondernemingen in kwestie op die relevante markt een economische machtspositie innemen. De marktstructuur is daarbij met name van belang. Een economische machtspositie kan niet altijd alleen worden afgeleid uit het marktaandeel. Daarom wordt ook naar andere factoren gekeken, zoals het aantal ondernemingen dat op de markt actief is en hun marktpositie. Als blijkt dat een onderneming op de relevante markt een marktaandeel heeft van meer dan 50 procent, kan er sprake zijn van een economische machtspositie. Ook bij een kleiner marktaandeel kan dit soms het geval zijn.

Misbruik van een economische machtspositie

Het hebben van een economische machtspositie vormt op zichzelf geen probleem en is dan ook niet verboden. De Mededingingswet wordt pas overtreden als een onderneming haar machtspositie misbruikt. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als een onderneming met een machtspositie extreem hoge prijzen rekent, onredelijke leveringsvoorwaarden hanteert, bepaalde afnemers uitsluit van levering, verschillende prijzen rekent voor gelijke prestaties, concurrenten uit de markt drukt of voorkomt dat nieuwe ondernemingen tot de markt toetreden door bijvoorbeeld het (tijdelijk) hanteren van extreem lage prijzen.

4 CONCENTRATIETOEZICHT

Concentraties van ondernemingen (door een fusie of overname) kunnen resulteren in machtige ondernemingen die dominant genoeg zijn om op een bepaalde markt de concurrentie te belemmeren of uit te schakelen. Dit kan nadelig zijn voor de economische ontwikkeling. Daarom moet het ontstaan van te grote economische machtsposities worden voorkomen. Om die reden is er in de Mededingingswet voor gekozen voorgenomen concentraties (fusies, overnames en bepaalde typen joint ventures) vooraf te toetsen.

Omzetdrempels

Het concentratietoezicht is alleen van toepassing op grote concentraties. Er is sprake van een 'grote' concentratie als de ondernemingen tezamen jaarlijks in totaal meer dan EUR 113.450.000 wereldwijd omzetten en minstens twee van hen binnen Nederland een jaaromzet van minimaal EUR 30 miljoen halen.

Voor ondernemingen in de zorg gelden verlaagde omzetdrempels, deze ondernemingen moeten dus eerder melden. Een fusie moet dan gemeld worden indien de gezamenlijke omzet meer dan €55 miljoen bedraagt. Daarnaast moeten ten minste twee van de betrokken ondernemingen een omzet van meer dan €10 miljoen in Nederland hebben behaald, waarvan met het verlenen van zorg ieder afzonderlijk een omzet behaalt van meer dan €5.500.000.

Meldingsfase

Niet alle concentraties leiden tot het ontstaan van een economische machtspositie. Om voor concentraties waar dat niet het geval is snel een besluit te kunnen nemen is de toetsingsprocedure in twee fasen opgesplitst: de meldingsfase en de vergunningfase. In de meldingsfase wordt bekeken of de gemelde concentratie vermoedelijk tot (versterking van) een economische machtspositie zal leiden. Als het daarnaar uitziet, is een vergunning vereist. Anders is er geen vergunning vereist en kan de voorgenomen concentratie tot stand worden gebracht. De NMa moet binnen vier weken na ontvangst van de melding de aanvrager berichten of voor de concentratie al dan niet een vergunning is vereist. Dit besluit wordt op de website van de NMa geplaatst.

Vergunningsfase

In de gevallen dat voor de concentratie een vergunning is vereist (en wordt aangevraagd) wordt onderzocht of de voorgenomen concentratie inderdaad zal leiden tot een economische machtspositie of versterking daarvan met als gevolg dat de concurrentie op de Nederlandse markt significant wordt belemmerd. Als dat het geval is, wordt geen vergunning verleend en kan de voorgenomen concentratie niet tot stand worden gebracht. In sommige gevallen zal een vergunning onder bepaalde voorwaarden worden verleend. Het fusiebesluit wordt op de website van de NMa geplaatst.

Europese Commissie

De meldingsplicht geldt niet voor concentraties die onder het Europese concentratietoezicht vallen. Nadere informatie hierover treft u aan in de brochure over toezicht op concentraties.

5 HANDHAVING VAN DE WET

Boetes

De NMa kan optreden tegen overtreding van de Mededingingswet. Bij overtreding van het kartelverbod kan de NMa de betrokken ondernemingen een last onder dwangsom, een bindende aanwijzing en een boete opleggen. Boetes kunnen oplopen tot maximaal 10 procent van de totale jaaromzet van de onderneming. Ook kan de NMa een boete opleggen aan de persoon die is aan te merken als opdrachtgever of feitelijk leidinggever van een ondernemingsgedraging. Persoonlijke boetes bedragen maximaal €450.000.

Op 1 oktober 2009 zijn nieuwe beleidsregels¹ van het Ministerie van Economische Zaken in werking getreden. De belangrijkste wijzigingen zijn:

1) Voor zeer zware overtredingen wordt een toeslag op de basisboete geïntroduceerd.

Dit gebeurt om ondernemingen ervan te weerhouden überhaupt dergelijke overtredingen te begaan. Deze toeslag bedraagt ten hoogste 25 procent van de betrokken omzet in het laatste volledige jaar dat de onderneming heeft deelgenomen aan de overtreding.

2) Het maximum van de 'ernstfactor' ('E') is verhoogd van 3 naar 5. Dit is een vermenigvuldigingsfactor die wordt toegepast op de basisboete en houdt rekening met de ernst van de overtreding. De verruiming van de ernstfactor geldt voor alle overtredingen van de Mededingingswet en de energiewetten.

3) In geval van recidive wordt de basisboete verdubbeld, tenzij dit gezien de omstandigheden van het geval evident onredelijk zou zijn.

De besluiten van de NMa zijn openbaar en worden gepubliceerd op haar website.

Tegen beslissingen van de NMa kan bezwaar worden aangetekend bij de NMa. Vervolgens kan tegen de beslissing op bezwaar beroep worden ingesteld bij de rechtbank te Rotterdam. Daarna kan nog hoger beroep worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Tips, signalen, klachten

De NMa onderzoekt klachten van derden die last hebben van concurrentievervalsing door mogelijke overtreders van het kartelverbod. Signalen, tips en klachten van ondernemingen en elders uit de maatschappij over specifieke situaties zijn van groot belang voor de effectiviteit van de NMa. Maar, er komen bij de NMa meer tips en klachten binnen. Daarom kunnen wij niet alles onderzoeken. Of een melding uitmond in concrete actie van de NMa kan de NMa niet zeggen.

Besluitaanvraag

Indien u echter een besluit wenst van de NMa, kunt u een besluitaanvraag indienen. Belanghebbenden kunnen namelijk een formele klacht indienen bij de NMa. Dit heet een besluitaanvraag. Voor de NMa maakt het in principe geen verschil of u een klacht/tip/signaal of een besluitaanvraag indient. Het enige verschil is dat de NMa verplicht is om naar aanleiding van een besluitaanvraag een besluit te nemen. Dat betekent overigens niet

---

¹ Beleidsregels van de Minister van Economische Zaken voor het opleggen van bestuurlijke boetes door de NMa 2009, Staatscourant 2009, nr. 14079.

automatisch dat de NMa naar aanleiding van een besluitaanvraag wel een onderzoek zal starten. Maar u hoort dan wel van de NMa wat er met uw klacht gaat gebeuren.

Hoe kan ik een tip of klacht indienen?

Als u een klacht/tip/signaal wilt indienen, kunt u op verschillende manieren contact opnemen met de NMa Informatielijn voor ondernemers:

- **Internet:** U kunt gebruik maken van het formulier op de NMa-website (www.nmanet.nl). U klikt in de rechterkolom op 'Tip ons'.
- **E-mail:** U kunt een e-mail sturen aan info@nmanet.nl.
- **Telefoon:** U kunt de NMa Informatielijn bereiken via tel. 0800-0231 885 (vanuit het buitenland +31 70 330 1306) Als u anoniem wilt blijven, geef dit dan aan het begin van het gesprek aan.
- Daarnaast is het mogelijk om via het landelijk "meldpunt M" om op anonieme basis een misdaad te melden. Het nummer van "meldpunt M" is 0800-7000 en zeven dagen per week bereikbaar.
- **Brief:** U kunt de NMa een brief sturen. Het postadres van de NMa vindt u aan het eind van deze brochure.

Indien u als consument een tip wil geven, kunt u terecht bij [ConsuWijzer](#). Dit is het gezamenlijke loket van de NMa, Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA) en de Consumentenautoriteit. De contactgegevens van Consuwijzer zijn:

- **Telefoon:** 088 - 070 70 70. Bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 8.30 tot 17.30 uur (nationaal tarief).
- **E-mail:** info@consuwijzer.nl
- **Brief:**
ConsuWijzer
Postbus 1031
2260 BA Leidschendam

De NMa informatielijn kan geen specifieke situaties beoordelen, maar geeft algemene informatie over de Mededingingswet en is het aanspreekpunt voor het indienen van tips en signalen. Alle informatie die binnen komt wordt geregistreerd en kan door de NMa gebruikt worden.

Ondernemingen die de status van "belanghebbende" hebben en die een besluitaanvraag willen indienen, dienen hiervoor gebruik te maken van het "formulier besluitaanvraag". U kunt hier meer over lezen in de brochure 'Klachten, tips, signalen en besluitaanvragen'.

Derden kunnen met hun klacht tevens terecht bij de civiele rechter: afspraken die in strijd zijn met het kartelverbod zijn nietig. Ook kan bij overtreding van de Mededingingswet bij de rechter een actie uit onrechtmatige daad worden ingesteld. Dat kan voor de overtreder leiden tot de verplichting om schadevergoeding te betalen. De rechter kan echter geen boete op grond van de Mededingingswet opleggen. Deze bevoegdheid is voorbehouden aan de NMa.

6 ALGEMENE INFORMATIE

De Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) houdt toezicht op de naleving van de Mededingingswet en geeft uitvoering aan de taken die uit deze wet voortvloeien. Deze brochure geeft een beknopte toelichting op de Mededingingswet. Aan de brochure zelf kunnen geen rechten worden ontleend.

Voor algemene informatie over de Mededingingswet en het indienen van tips en signalen kunt u:

- als ondernemer contact opnemen met de NMa Informatielijn:
telefoon 0800-0231 885 (maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur)
e-mail: info@nmanet.nl
- de website bezoeken: www.nmanet.nl
- als consument contact opnemen met ConsuWijzer via 0880707070 of www.consuwijzer.nl.

De NMa informatielijn kan geen specifieke situaties beoordelen, maar geeft algemene informatie over de Mededingingswet en is het aanspreekpunt voor het indienen van tips en signalen. Alle informatie die binnenkomt wordt geregistreerd en kan door de NMa gebruikt worden.

Brochures en formulieren kunt u bestellen via de telefoniste (070 330 33 30) en de website van de NMa. Alle brochures en formulieren kunt u downloaden van de website van de NMa. Daar vindt u ook de volledige wetstekst van de Mededingingswet.

Indien u klachten heeft over de wijze waarop de NMa haar werk uitvoert, kunt u dit melden aan de klachtenfunctionaris. In het besluit 'Klachtenfunctionaris NMa', dat gebaseerd is op de Algemene wet bestuursrecht, staat beschreven hoe u een klacht kunt indienen. U vindt het besluit onder andere op de website van de NMa. Schriftelijk ingediende klachten kunt u richten aan:

Klachtenfunctionaris NMa
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

NMa
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Bezoekadres: Muzenstraat 81
2511 WB Den Haag
T 0800-023 18 85 / 070 330 33 30
F (070) 330 33 70
E info@nmanet.nl

www.nmanet.nl